

DOI 10.37491/UNZ.81.7
УДК 346.5

Олена ЧЕРНЯК¹,
Алла КІРИК²

ЛІЦЕНЗУВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Досліджено туристичну галузь, як одну з важливих складових економіки світу. Розглянуто місце і роль ліцензування туристичної діяльності в системі державного регулювання у сфері туризму. Проаналізовано нормативно-правове регулювання ліцензування туристичної діяльності в Україні. Визначено, що обов'язок з видачі ліцензій на право провадження туроператорської діяльності покладено на Державне агентство розвитку туризму України (ДАРТ). Розглянуто погляди представників туристичного бізнесу, щодо скасування ліцензування діяльності туристичних агентств в Україні, що було здійснено на підставі Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обмеження державного регулювання господарської діяльності». Проаналізовано сучасні підходи до захисту прав і законних інтересів учасників туристичного ринку по окремих країнах світу та в Україні. Розглянуто порядок видачі ліцензій на зайняття туристичною діяльністю в таких популярних туристичних країнах, як Італія, Франція, Велика Британія, Туреччина, Таїланд, Японія та ОАЕ. Досліджено правове регулювання туристичної діяльності

¹ кандидатка юридичних наук, доцентка,
завідувачка кафедри міжнародного та європейського права,
Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова,
chernyack.lena@gmail.com,
<https://orcid.org/0000-0001-5104-6648>.

² асистентка кафедри міжнародного та європейського права,
Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова,
kirykalla@gmail.com,
<https://orcid.org/0000-0002-0729-5986>.

в Європейському Союзі та проаналізовано Директиву (ЄС) № 2015/2302 Європейського Парламенту та Ради від 25 листопада 2015 року про пакетні тури та пов'язані з ними організації подорожей, метою якої є сприяння нормальному функціонуванню внутрішнього ринку та досягненню якомога більш високого та однакового рівня захисту споживачів туристичних послуг. Визначено, які органи державної влади в зарубіжних країнах відповідають за державне регулювання туристичної діяльності. Розглянуто види ліцензій, які можна отримати при відкритті туристичних фірм в зарубіжних країнах. Встановлено що, процедура отримання ліцензії відрізняється від країни до країни і залежить від ряду факторів, серед яких: моделі управління державним туризмом, розвиток загальної правової бази, формування та структура туристичного ринку, наявність асоціації професіоналів туризму. Проаналізовано вдосконалення державного регулювання розвитку туризму в Україні на основі міжнародного досвіду. Визначено напрямки України, які направлені на вдосконалення туристичної сфери, а саме запровадження реєстру суб'єктів туристичної діяльності.

Ключові слова: ліцензування, туристична діяльність, туроператори, турагенти, міжнародний досвід ліцензування.

Швидкий розвиток ринку туристичних послуг підняв туристичну галузь та зробив її однією з важливих частин світової економіки. Активний розвиток туристичної галузі підвищив рівень конкуренції у цій сфері економіки, тому з метою створення рівних можливостей для суб'єктів туристичної діяльності, підвищення рівня туристичного обслуговування та захисту прав і законних інтересів громадян необхідно здійснювати ліцензування туристичної діяльності.

Однак важливо розуміти, що на сьогодні, зважаючи на поступ України в ЄС, загальні питання надання послуг у сфері туристичної діяльності, в тому числі щодо ліцензування, потребують переосмислення та оновлення, зважаючи на правопорядок ЄС. У зв'язку з чим особливого значення набуває дослідження нормативної регламентації процедури ліцензування в інших країнах.

Питання ліцензування туристичної діяльності досліджувалися у працях таких науковців, як: Н. А. Власенко, С. С. Галасюк, Н. П. Гостевої, М. П. Мальської, А. Ю. Парфіненка та В. І. Чечиної.

Метою статті є проведення порівняльного аналізу вітчизняного та зарубіжного законодавства у сфері ліцензування туризму з метою розробки рекомендацій по вдосконаленню усієї системи захисту прав та законних інтересів усіх учасників туристичного ринку України.

В Україні процедура ліцензування туристичної діяльності була запроваджена в середині 1990-х років, шляхом включення усіх видів діяльності, пов'язаної з наданням туристичних послуг до ліцензованої діяльності на підставі Закону України «Про підприємництво». У подальшому ліцензуванню піддавались або певні види туризму (іноземний, закордонний,

внутрішній, екскурсійний) або певний вид такої діяльності (туроператорська та турагентська). Однак, у 2010 році набув чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обмеження державного регулювання господарської діяльності». Зазначений Закон скасував ліцензування турагентської діяльності, а тому на сьогодні в Україні ліцензований лише один різновид туристичної діяльності — туроператорська.

Вітчизняним органом, який здійснює реалізацію політики у сфері туризму є Державне агентство розвитку туризму України (скорочено ДАРТ), яке спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра культури та інформаційної політики. Відповідно до п. 24 ст. 4 Постанови Кабінету Міністрів України «Про Деякі питання діяльності Державного агентства розвитку туризму» саме на ДАРТ покладається завдання видавати ліцензії на право провадження туроператорської діяльності та вести ліцензійний реєстр суб'єктів туроператорської діяльності [1].

Туризм, який є високоприбутковим бізнесом, привертає увагу не лише фахівців, а й шахраїв. Тому неухважність уряду до цієї галузі може призвести до створення нечесного та одноденного бізнесу. Така ситуація може негативно позначитися на якості туристичних послуг та їх безпеці. Як результат, туристичний сектор є одним із перших за кількістю порушень прав споживачів [2, с. 38].

Ліцензування туристичної діяльності, яке проводиться державою спрямоване на здійснення нагляду та регулювання сфери туризму, що у свою чергу забезпечує високий рівень професіоналізму суб'єктів цієї сфери та породжує її стабільність. Проте працівники туристичної галузі по-різному ставляться до скасування ліцензій туристичних агентств в Україні. Прихильники скасування зазначають, що процес затвердження є формальним, не гарантує сумлінної роботи туристичних агентств та не виключає появи одноденних підприємств. Ті хто виступають проти, стверджують, що скасування ліцензування діяльності туристичних агенцій призведе до хаосу на туристичному ринку через зростання кількості туристичних агенцій, непрофесійне ведення бізнесу та шахрайство [3].

Звертаючись до міжнародного досвіду, можна відзначити, що індустрія туризму у провідних країнах регулюється по-різному, починаючи від запровадження жорстких методів та підходів до державного регулювання діяльності ліцензованих туристичних фірм до обмеження провадження одного виду туризму.

Зараз у багатьох країнах світу, зокрема найбільш популярних туристичних країнах — Італії, Франції, Великої Британії, Туреччині, Таїланді, Японії, ОАЕ та інших — здійснюється ліцензування туристичної діяльності [2, с. 39]. Якщо розглядати туристичну діяльність в Європейському Союзі, то спочатку ліцензування такої діяльності регулювалось спеціальною директивою № 90/314/ЄС «Про комплексні тури, відпустки і поїздки» від 13 червня 1990 року, метою якої було надання гарантій споживачам туристичних послуг, що в разі непередбачених обставин, їм буде повернено сплачені суми та за будь-яких обставин повернено у місце їх постійного проживання. На сьогоднішній день «держави-члени спільного ринку

можуть приймати або зберігати суворі закони про захист прав споживачів» [4]. Це означає, що країна, яка спрямовує державну політику на розвиток туристичної сфери, повинна дотримуватися політики, яка спрямована на підтримку інтересів туристів та побудову однакових можливостей для туристичних компаній, які обслуговують останніх.

Держава, яка визначає діяльність, що підлягає ліцензуванню, вводить у нормативні акти умови, необхідні та достатні з огляду на суспільний інтерес для певної діяльності, і, отже, має чітко визначену систему захисту прав споживачів та інструмент для моніторингу діяльності виробників товарів та послуг.

Тепер на території ЄС діє Директива (ЄС) № 2015/2302 Європейського Парламенту та Ради від 25 листопада 2015 р. про пакетні тури та пов'язані з ними організації подорожей, що вносить зміни до цілої низки актів ЄС: Регламенту (ЄС) № 2006/2004 та Директиви № 2011/83/ЄС Європейського Парламенту та Рада, а також скасовує Директиву Ради № 90/314/ЄЕС [5].

Директива встановлює низку важливих прав споживачів щодо пакетних турів, включаючи вимоги до інформації, відповідальність продавців за подорожі та захист від неплатоспроможності організатора чи продавця.

Туризм відіграє важливу роль в економіці ЄС, і пакетні тури складають значну частину туристичного ринку. Цей ринок суттєво змінився після прийняття Директиви № 90/314/ЄЕС. Крім того, зі зростанням популярності інтернету, традиційні методи розповсюдження туристичних турів відходять на задній план. Туристичні послуги не лише поєднуються у вигляді традиційних готових турів, але часто формуються індивідуально. Багато з цих комбінацій туристичних послуг знаходяться або в юридичній «сірій зоні», або взагалі не охоплені Директивою № 90/314/ЄЕС. Тому, Директива № 2015/2302 націлена на створення таких умов на внутрішньому ринку, які б сприяли однаковому високому рівню захисту прав споживачів на території усіх держав-членів ЄС, шляхом наближення положень нормативно-правових актів держав-членів стосовно контрактів між туристами та торговцями, щодо продажу пакетних турів та пов'язаних з ними організацій подорожей [5].

Кожна країна, яка проводить ліцензування у туристичному секторі має свої особливості стосовно законодавчого регулювання та категорій ліцензій і т.д. Варто розглянути окремі країни, що є популярними туристичними напрямками, а також є найбільш популярними країнами для розвитку туристичного бізнесу.

Так, до прикладу, у Франції Міністерство економіки, промисловості та зайнятості відповідає за регулювання туризму, у рамках якого створено Агентство з туристичного розвитку «*Atout France*» на якого покладається обов'язок ліцензування роботи у туристичному секторі та ведення єдиного реєстру туристичних фірм [6]. Відповідно до законодавства Франції, діяльність юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців підлягає туристичному ліцензуванню, у тих випадках коли їх діяльність передбачає: посередництво у продажі певних видів послуг у туристичній подорожі; укомплектування та реалізацію турів; надання послуг на різних заходах (виставках, виставках, конференціях), пов'язаних з туристичною діяльністю [7, с. 90].

Французьке законодавство передбачає, що ліцензуванню в туристичному секторі не можуть піддаватись юридичні та фізичні особи, які займаються реалізацією тих послуг, виробниками яких вони самі і є; крім того не підлягають ліцензуванню суб'єкти, які здійснюють реалізацію транспортних квитків від імені одного або декількох перевізників та ті, які реалізують послуги за такої ціни, яка не становить для них економічної вигоди [6].

У Великій Британії ключовою фігурою в туристичному секторі, що займається ліцензуванням є Міністерство культури, засобів масової інформації та спорту, в рамках якого діє *VisitBritain*. *VisitBritain* — це назва, яку використовує Британська туристична адміністрація, зареєстрована відповідно до «Закону про розвиток туризму» 1969 року.

VisitBritain була створена у квітні 2003 року для просування Великої Британії в усьому світі. Утворилась вона шляхом злиття Британської туристичної адміністрації та Англійської ради з туризму.

Більшість британських туристичних компаній отримують ліцензію від Управління цивільної авіації CAA (*Civil Aviation Authority*) для авіаперевезень, яка називається ATOL (*Air Travel Organisers' Licensing*). ATOL розшифровується як ліцензія організатора авіаперевезень і підтримується урядом Великобританії. ATOL був вперше введений в 1973 році, коли популярність закордонних подорожей зростала. Після ряду невдач у туристичному бізнесі люди опинились в скруті, уряд Великобританії зрозумів, що споживачам потрібен захист у тих випадках коли їх туристичні організації потрапляють у труднощі. Схема була розроблена для покриття витрат чартерних рейсів та пакетних турів і успішно функціонувала роками. Однак ринок відпочинку значно змінився, і схема була капітально змінена в 2012 році та знову в 2018 році, щоб не відставати від нових змін [8].

На сьогодні, ліцензія «ATOL» є фінансовою схемою захисту авіа туристів, у тому числі у зв'язку із банкрутством турфірми. Така схема дозволяє туристам повернути сплачені кошти за недоотримані послуги та мінімізувати часові і фінансові витрати в процесі їх повернення з відпочинку. Згідно зі схемою, ліцензіати виплачують певну суму грошей кожному клієнту для створення гарантійного фонду, який адмініструється в Управлінні цивільної авіації Британії, відповідно за рахунок таких внесків забезпечуються компенсаційні виплати у випадку невиконання туристичних послуг компанією.

Ліцензійна практика Великобританії має низку особливостей, що відрізняє її від такої ж практики інших країн:

— органом ліцензування виступає не класичний центральний орган виконавчої влади у сфері туризму, а Управління цивільної авіації;

— ліцензуванню підлягає лише діяльність туроператорів, що продукують зарубіжні тури з використанням авіатранспорту. Тому для організації внутрішніх авіаперевезень та туристичних подорожей морським чи наземним маршрутами в інші країни ліцензія не вимагається;

— турагенти, які реалізують тури ліцензованих туроператорів, не зобов'язані отримувати ліцензію «ATOL». Разом із тим, у випадку співпраці

із туроператорами з інших країн, на яких не поширюється юрисдикція англійського законодавства, така ліцензія стає обов'язковою;

— дія ліцензії «АТОЛ» не поширюється на туристів, які купують авіаквитки безпосередньо в авіакомпаній без посередницьких послуг турагента. Однак така практика досить часто визнається необґрунтованою в контексті захисту прав споживачів [9].

В Італії сфера туризму регулюється Президією Ради міністрів Італії, яку створив Департамент розвитку та конкурентоспроможності у туризмі. На зазначений департамент покладено обов'язки розробляти та впроваджувати туристичну політику в країні, яка реалізується через відповідні відділи: планування, координації та інституційних відносин та відділу управління культурною спадщиною та туристичними пам'ятками. Відділ, що займається плануванням, координацією та інституційними відносинами відповідальний за планування та реалізацію туристичних планів, як національних так і загальноєвропейських. Варто наголосити, що на міжнародному рівні туристичну сферу представляє окремий орган — Національне агентство з туризму, яке підконтрольне Департаменту розвитку та конкурентоспроможності у туризмі [10, с. 147]. На місцевості діють окремі туристичні адміністрації, які відповідають за всі аспекти ліцензування туризму у своїй місцевості, займаються класифікацією готелів та мають право рекламувати та просувати свою місцевість по всій території країни та за її межами.

Відповідно до італійського законодавства, першим кроком у створенні туристичної фірми є отримання ліцензії та виконання певних вимог законодавства. Крім того, у порівнянні з іншими країнами ЄС кожна італійська провінція має свої правила ліцензування туристичних фірм. Загальне правило полягає в тому, що туристична фірма може здійснювати два види діяльності. Таким чином, італійське законодавство передбачає два види ліцензій на зайняття туристичною діяльністю.

— ліцензія на організацію та надання житлових та інших туристичних послуг;

— ліцензія на посередницькі послуги, за допомогою яких продаються послуги проживання та подорожей.

Італійським компаніям дозволено подавати заявки на один або обидва види діяльності.

Як правило, усі італійські компанії, які подають заявку на ліцензію туристичної фірми, повинні подати заяву до відповідного органу провінційного управління. Серед інформації, яку вони повинні надати, є: назва фірми, юридична адреса та тип компанії, інформація про засновників, план розташування, кадастровий сертифікат.

Також може вимагатися інша інформація, залежно від регіону, в якому буде працювати туристична агенція. Наприклад, у Тоскані реєстрація туристичної фірми є досить простою процедурою, і компанія може розпочати свою діяльність після підтвердження всіх законодавчих вимог [11].

Для реєстрації туристичної фірми в Туреччині необхідно подати заяву на отримання необхідних ліцензій та зареєструватися в Асоціації турецьких туристичних фірм «TÜRSAB».

Незалежно від того, який вид діяльності особа хоче зайняти в туристичному секторі Туреччини, ця галузь регулюється «Законом про туристичні агенції та Асоціацію туристичних агентств» 1618 року, зі змінами від 14 вересня 1972 р. [12].

Для того, щоб отримати ліцензію на туристичну діяльність, спершу необхідно зареєструватись в Асоціації турецьких туристичних фірм «TÜRSAB» та отримати на основі реєстрації дозвіл від Міністерства культури і туризму Туреччини. Турецьке законодавство передбачає 3 категорії ліцензій:

— ліцензія категорії А, яка дозволяє надавати всі види послуг туристичних фірм;

— ліцензія категорії В, за допомогою якої можна надавати послуги бронювання та продажу квитків на наземні, морські та повітряні перевезення;

— ліцензія категорії С, згідно з якою фірма може рекламувати та продавати тури в Туреччину лише для громадян та резидентів Туреччини [13].

Процедура отримання ліцензії у Туреччині виглядає наступним чином. Спочатку здійснюється оформлення документів, які передаються на розгляд в Асоціацію «TÜRSAB», остання після перевірки пересилає їх до Міністерства культури і туризму з рекомендаціями та правками. Документи переглядаються Міністерством щодо контролю за дотриманням Ліцензійних правил, за позитивної відповіді, видається ліцензія, яка надсилається до органів місцевого самоврядування, і відповідно повідомляється керівництво компанії. Отримати ліцензію на руки, можна лише після сплати її вартості. Крім того, державою передбачена процедура перевірки такої ліцензованої туристичної діяльності на відповідність ліцензованим вимогам, яка може здійснюватися як експертами Міністерства культури і туризму, так і самої Асоціації «TÜRSAB» [2, с. 46–47].

Таїланд є одним із найпривабливіших туристичних напрямків у світі, а також є однією з найбільш прибуткових бізнес-можливостей для туристичного бізнесу. Туризм — одна з найбільших галузей промисловості Таїланду, що приносить економіці величезні прибутки.

Туристичне управління Таїланду (*The Tourism Authority of Thailand* — ТАТ) визнано провідним органом, який займається розвитком туризму в країні та відіграє провідну роль у просуванні туризму [14, с. 152].

Туристична сфера в Таїланді регулюється «Законом про туристичний бізнес та туристичних агентів». Перш, ніж займатись туристичним бізнесом, потрібно подати заявку на отримання ліцензії ТАТ в бюро реєстрації туристичного бізнесу та турагентів.

Орган з питань туризму класифікував ліцензію на туристичний бізнес на чотири різні типи залежно від сфери діяльності:

1. Ліцензія місцевого туристичного бізнесу (ліцензія на конкретний регіон) — цей тип ліцензії дозволяє вести свій бізнес в межах будь-якої провінції та прилеглих провінцій;

2. Ліцензія на внутрішній туристичний бізнес — цей тип ліцензії дозволяє вести свій бізнес у Королівстві Таїланд;

3. Ліцензія на вхідний туристичний бізнес — цей тип ліцензії сприятиме здійсненню туристичного бізнесу шляхом направлення туристів з-за кордону на подорожі в межах королівства Таїланд;

4. Ліцензія на виїзний туристичний бізнес — цей тип ліцензії дозволяє вести туристичний бізнес в межах Королівства та за кордоном. Отримавши такий вид ліцензії, можна також здійснювати інші види туристичного бізнесу, не подаючи заявку на окрему ліцензію [15].

Сфера туристичної діяльності в Японії регулюється Законом «Про туристичні агенції». Ті, хто хоче працювати в туристичній галузі, незалежно від того, хочуть вони працювати як індивідуальні підприємці або створюючи компанії як туристичні агенції, повинні дотримуватися вимог Закону «Про туристичні агенції».

Закон передбачає наступне:

— туристична фірма зобов'язана отримати одну з ліцензій, передбачених законом (існує 4 типи ліцензій);

— внести грошову суму, необхідну як гарантію отримання ліцензії турагентства;

— у статуті компанії повинно бути зазначено, що основним об'єктом діяльності компанії є туризм;

— компанія повинна призначити сертифікованого менеджера з подорожей або керівника, який повинен працювати в штаб-квартирі компанії.

Як зазначалося, існує чотири типи ліцензій, які можна отримати при відкритті туристичної фірми в Японії:

— ліцензія туроператора класу 1, видана Японською асоціацією уповноважених туристичних агентів;

— ліцензія туроператора класу 2, яка видана муніципалітетом міста, в якому буде діяти компанія;

— ліцензія туроператора класу 3, яка видана муніципалітетом у місті, в якому буде працювати компанія;

— ліцензія турагентства, яка видається місцевою владою, як і у випадку з ліцензіями туроператорів класу 2 та 3;

За кожним типом ліцензії можна виконувати лише певні операції. За ліцензією класу 1 японський туроператор може запропонувати як в'їзний, так і виїзний туристичний пакет. Компанія також може організувати індивідуальні тури та туристичні поїздки. За ліцензією класу 2 туристична агенція може пропонувати лише в'їзні та індивідуальні туристичні пакети. Відповідно до ліцензії класу 3, японське туристичне агентство може організувати діяльність із в'їзного туризму лише в межах регіону, в якому буде працювати. Ці обмеження буде встановлено губернатором регіону при видачі ліцензії. Відповідно до ліцензії класу 4, туристичній агенції дозволяється лише укладати договори субпідряду як на вхідні, так і на вихідні пакети агентств, що мають будь-яку з 3 ліцензій [16].

Дубай — найбільше за площею і кількістю населення місто Об'єднаних Арабських Еміратів де основу економіки складає туризм. Щоб відкрити туристичну фірму в Дубаї, потрібно мати відповідну ліцензію

Департаменту туризму та комерції (DTСМ). Для створення бізнесу в галузі туризму Дубай надає 3 основні типи ліцензій, а саме:

- ліцензія туристичного агентства як оператора в'їзного туризму;
- ліцензія турфірми як оператора виїзного туризму;
- ліцензія туристичного агентства як турагента.

Кожен тип ліцензії має свої переваги та недоліки.

Ліцензія турагентства як оператора в'їзного туризму. Отримання цього типу ліцензії може допомогти компанії організувати в'їзні тури. Компанія з цією ліцензією може організувати поїздки в Дубай, тури для іноземців для участі у конференціях, зустрічах та заходах. Ліцензія на туризм у Дубаї для в'їзного туризму передбачає надання банківської гарантії на суму 100 000 Dh (дірхам) на ім'я DTСМ, виданої будь-яким банком, що працює в ОАЕ. Вони також повинні мати страховий поліс, для покриття ризиків, які можуть статися під час будь-яких туристичних турів. Дія полісу охоплює загальний термін дії ліцензії та закінчується через 1 місяць після закінчення терміну дії ліцензії.

Ліцензія туристичної фірми як оператора виїзного туризму. На відміну від в'їзного туризму, наявність ліцензії на виїзний туризм дозволить компанії організовувати тури в Дубай, а також за його межами. Разом з цим компанія може також організовувати конференції, зустрічі, заходи та виставки на міжнародному рівні. Подібно до вхідної ліцензії, придбання вихідної ліцензії включатиме наявність страхового полісу для покриття невизначеностей у майбутньому. Термін дії страховки повинен охоплювати загальний термін дії ліцензії та закінчується через місяць, що настає після закінчення терміну дії ліцензії. Забезпечення плати за цей вид туристичної ліцензії в Дубай трохи більше, ніж для в'їзної ліцензії. Компанія надає безвідкличну банківську гарантію на суму 200 000 Dh на ім'я DTСМ, видану будь-яким банком, що діє в ОАЕ.

Ліцензія туристичного агентства як турагента. Третій і останній тип ліцензії — це ліцензія туристичного агента. Цей тип ліцензії призначений для агентів, які здійснюють продаж авіаквитків за межами країни, надають візову підтримку, займаються розміщенням туристів, організацією турів та надають інші транспортні послуги. Придбання цього типу ліцензії також передбачає ті самі потреби, що й інші дві [17].

Отже, ліцензування як форма державного регулювання в туристичному секторі використовується чималою кількістю країн. Потреба в оперативній співпраці між туристичними компаніями та органами влади зумовлена наявними споживчими ризиками у туристичному секторі, які відповідно вимагають використання спеціальних заходів з охорони прав споживачів туристичних послуг та ділових партнерів. Слід відмітити, що процедура ліцензування не є уніфікованою, а відрізняється в залежності від країни, її моделі державного управління туризмом, державної політики, розвиненості туристичної політики, наявності туристичних асоціацій.

Пошук ефективної системи ліцензування туристичного сектора на основі вивчення закордонного досвіду необхідний в Україні, яка зараз перебуває у процесі регуляторних реформ з метою розвитку туризму. Щоб вивести туристичний бізнес з тіні, Україні потрібно створити цивілізовані

умови праці та спростити ряд процедур. Варто відзначити, що сьогодні в галузі туризму в Україні є певні покращення. Агенція розвитку туризму працює над розробленням та впровадженням реєстру всіх туристичних підприємств [18], який буде складатися з реєстру туроператорів, туристичних агентств, гідів, готелів та хостелів, що у свою чергу покращить управління туризмом та сприятиме гарантованості прав споживачів туристичних послуг.

Список використаних джерел

1. Про деякі питання діяльності Державного агентства розвитку туризму. Постанова Кабінету Міністрів України від 24.12.2019 р. № 1162. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL : <https://bit.ly/2XIMyIL>.
2. Галасюк С. С. Стандартизація, сертифікація туристичних послуг та ліцензування туристичної діяльності. Одеса : Астропринт. 2011. 234 с.
3. Гостева Н. П. Адміністративний механізм державного регулювання туристичної галузі України. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2012. № 12. Мелітопольський державний педагогічний університет. URL : <https://bit.ly/3nSiRPZ>.
4. Council Directive of 13 June 1990 on package travel, package holidays and package tours (90/314/EEC). *EUR-Lex*. URL : <https://bit.ly/3IKRO6v>.
5. Directive (EU) 2015/2302 of the European Parliament and of the Council of 25 November 2015 on package travel and linked travel arrangements, amending Regulation (EC) No 2006/2004 and Directive 2011/83/EU of the European Parliament and of the Council and repealing Council Directive 90/314/EEC *EUR-Lex*. URL : <https://bit.ly/3zLq61K>.
6. Atout France, France's national tourism development Agency. *Atout France, Agence de développement touristique de la France*. URL : <https://bit.ly/3wn1tp1>.
7. Власенко Н. А., Чечина В. І. До питання проблем ліцензування туристичної діяльності в Україні. *Вісник Херсонського національного технічного університету*. 2020. № 1 (2). С. 88–94.
8. About ATOL. *Civil Aviation Authority*. URL : <https://bit.ly/2XArJ2h>.
9. Міністерство культури, засобів масової інформації та спорту Великої Британії. *GOV.UK*. URL : <https://bit.ly/3zvf2T8>.
10. Мальська М. Удосконалення державного регулювання розвитку туризму в Україні з урахуванням міжнародного досвіду. *Вісник Львівського університету. Серія «Міжнародні відносини»*. 2012. Вип. 29 (2). С. 143–151. *Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського НАН України*. URL : <https://bit.ly/3EA38em>.
11. Set Up a Travel Agency in Italy. *LAWYERSITALY*. URL : <https://bit.ly/3tXJ54P>.
12. Seyahat acentalari ve seyahat acentalari birliği kanunu (1). Kanun Numarası: 1618, Kabul Tarihi: 14/9/1972. *T. C. Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğü*. URL : <https://bit.ly/2XHJLQ4>.
13. Open a Travel Agency in Turkey (upd 14.01.2020). *Company Formation Turkey*. URL : <https://bit.ly/3nLEu4G>.
14. Туристична політика зарубіжних країн / за ред. А. Ю. Парфіненка. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 220 с.
15. Tourism business (tat) license service in Bangkok, Thailand. *PNP International Legal*. URL : <https://bit.ly/3zrWeUE>.

16. Open Travel Agency in Japan (upd 15.06.2020). *Company formation services*. URL : <https://bit.ly/2VVLXT8>.
17. Dubai Tour Guide License. *Commissbiz*. URL : <https://bit.ly/3nMYm7v>.
18. У 2021 році в Україні запрацює Єдиний реєстр суб'єктів туристичної діяльності — голова Держтуризму Олеськів (06.05.2020; 11:16). *Інтерфакс-Україна*. URL : <https://bit.ly/3zrWGSQ>.

Надійшла до редакції 12.03.2021

**Olena CHERNIAK,
Alla KIRYK**

Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University of Management and Law

Licensing of Tourist Activity in Foreign Countries

The tourism industry has been studied as one of the important components of the world economy. The place and role of licensing of tourist activity in the system of state regulation in the field of tourism are considered. The normative-legal regulation of licensing of tourist activity in Ukraine is analyzed. It is determined that the obligation to issue licenses for the right to conduct tour operators is assigned to the State Agency for Tourism Development of Ukraine (DART). The views of representatives of the tourism business on the abolition of licensing of travel agencies in Ukraine, which was carried out on the basis of the Law of Ukraine «On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine to Restrict State Regulation of Economic Activity». Modern approaches to the protection of the rights and legitimate interests of tourism market participants in some countries and in Ukraine are analyzed. The procedure for issuing licenses for tourism activities in such popular tourist countries as Italy, France, Great Britain, Turkey, Thailand, Japan and the UAE is considered. The legal regulation of tourism in the European Union is studied and the Directive (EU) № 2015/2302 of the European Parliament and of the Council of 25 November 2015 on package tours and related travel organizations is analyzed, which aims to promote the proper functioning of the internal market and achieve the highest possible higher and equal level of protection of consumers of tourist services. It is determined which public authorities in foreign countries are responsible for state regulation of tourism. The types of licenses that can be obtained when opening travel agencies in foreign countries are considered. It is established that the procedure for obtaining a license differs from country to country and depends on a number of factors, including: models of public tourism management, development of the general legal framework, formation and structure of the tourism market, the presence of an association of tourism professionals. The improvement of state regulation of tourism development in Ukraine on the basis of international experience is analyzed. The directions of Ukraine which are directed on improvement of tourist sphere, namely introduction of the register of subjects of tourist activity are defined.

Keywords: *licensing, tourist activity, tour operators, travel agents, international licensing experience.*